

Līdzekļu pārvaldītājs

Luminor Asset Management IPAS

Licence Nr. 06.03.02.09.241/158, izsniegta 2004.gada 17. decembrī

Turētājbanka

Luminor Bank AS (Igaunija), kuru Latvijā pārstāv Luminor Bank AS Latvijas filiāle

Valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu ieguldījumu plāna “Luminor 48-53”

PROSPEKTS

Prospekta jaunākie grozījumi apstiprināti Luminor Asset Management IPAS valdes sēdē 2025. gada 29. aprīlī, reģistrēti Latvijas Bankā 2025. gada 30. maijā, stājas spēkā 2025. gada 26. jūnijā.

Ieguldījumu plāna prospektu, kā arī citu informāciju par ieguldījumu plānu var saņemt Līdzekļu pārvaldītāja mājas lapā www.luminor.lv/lv/privatpersonam/informacija-dalibniekiem, Luminor Bank AS Latvijas filiāles klientu apkalpošanas centros, kā arī portālā www.manapensija.lv.

Satura rādītājs

Lietoto terminu un saīsinājumu skaidrojums	3
1. Informācija par Plāna pārvaldi	4
1.1. Informācija par Līdzekļu pārvaldītāju	4
1.2. Informācija par Turētājbanku	4
1.3. Informācija par Plāna zvērinātu revidentu	5
2. Informācija par Plānu	6
2.1. Plāna mērķa dalībnieka raksturojums	6
2.2. Plāna raksturīgās pazīmes	6
2.3. Plāna ieguldījumu politika	6
2.3.1. Finanšu instrumenti un valūtas	6
2.3.2. Katra ieguldījuma veida un valūtas maksimālais īpatsvars kopējos aktīvos, ieguldījumu veidi un mērķa apjoms	7
2.3.3. Ieguldījumu ģeogrāfiskie reģioni un nozares	8
2.3.4. Principi un kārtība, kādā slēdz darījumus ar Plāna aktīvu pārdošanu ar atpirkšanu un darījumus ar atvasinātiem finanšu instrumentiem, kā arī darījumu slēgšanas ierobežojumus	8
2.3.5. Informācija par Plāna ilgtspējas aspektiem	9
2.3.6. Plāna līdzekļu un līdzekļu daļas vērtības noteikšanas metodes un kārtība	9
2.3.7. Ieguldījumu politikas neievērošanas sekas un kārtība, kādā novērtē un sedz radušos zaudējumus	12
2.4. Darījumu ar Plāna līdzekļiem un Plāna pārvaldīšanas izmaksu Līdzekļu pārvaldītājam, Turētājbankai un trešajām personām, kā arī atlīdzības kopsavilkums	12
2.5. Plāna riski	13
2.6. Dalībnieka tiesības	15
2.6.1. Tiesības nodot fondētās pensijas kapitālu citam līdzekļu pārvaldītājam vai citam ieguldījumu plānam	15
2.6.2. Tiesības saņemt informāciju	15
2.7. Informācija par nodokļiem un nodevām	15

Lietoto terminu un saīsinājumu skaidrojums

Aprēķina diena - Plāna līdzekļu vērtības un Plāna daļas vērtības noteikšanas diena.

Dalībnieks – persona, kura ir valsts fondēto pensiju shēmas dalībnieks un kura ir izvēlējusies šo Plānu.

Dalībvalsts – Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalsts.

Kapitāla vērtspapīrs – akcijas un citi pārvedami vērtspapīri, kas ir līdzvērtīgi uzņēmumu akcijām, kā arī jebkura cita veida pārvedami vērtspapīri, kas to konvertēšanas vai ar tiem piešķirto tiesību izmantošanas rezultātā dod tiesības iegādāties jebkurus iepriekšminētos vērtspapīrus.

Līdzekļu pārvaldītājs – Luminor Asset Management IPAS - ieguldījumu pārvaldes akciju sabiedrība, kuras pamatdarbība ir valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldīšana un ar to saistītas darbības, kā arī privātā pensiju fonda pensiju plānu līdzekļu pārvaldīšana.

Normatīvie akti – Latvijas Republikas Valsts fondēto pensiju likums, Latvijas Republikas ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likums, Latvijas Bankas izdotie noteikumi un citi Latvijas Republikas normatīvie akti, kas reglamentē Valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldīšanu.

Parāda vērtspapīrs – obligācijas vai cita veida pārvedami vērtspapīrizēti parādi, kā arī depozitārie sertifikāti attiecībā uz šādiem vērtspapīriem.

Pārvaldnieks – Līdzekļu pārvaldītāja amatpersona, kas veic darījumus ar Plāna līdzekļiem un ir atbildīga par Plāna līdzekļiem, kā arī ieguldījumu politikas un ierobežojumu, kas izklāstīti Prospektā, ievērošanu.

Plāns – ieguldījumu plāns „Luminor 48-53”.

Plāna daļa – Plāna līdzekļu uzskaites vienība, kas tiek izmantota Plāna līdzekļu uzskaitē un darījumos ar šiem līdzekļiem.

Plāna līdzekļi – valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu daļa, kas tiek pārvaldīta saskaņā ar Plānu šķirti no Līdzekļu pārvaldītāja citiem aktīviem, pārējo ieguldījumu plānu līdzekļiem un pārējiem Līdzekļu pārvaldītāja pārvaldīšanā esošajiem līdzekļiem.

Prospekts – šis Plāna prospekts, kas sniedz Plāna esošajiem un potenciālajiem dalībniekiem pietiekamu informāciju par Plānu.

Regulētais tirgus – daudzpusēja sistēma, kuru organizē vai pārvalda regulētā tirgus organizētājs un kurā atbilstoši daudzpusējas sistēmas noteikumiem, ievērojot līdzvērtīgus nosacījumus, apvieno vairāku trešo personu pirkšanas un pārdošanas intereses attiecībā uz finanšu instrumentiem vai veicina šādu interešu apvienošanu tā, ka rezultātā tiek noslēgts darījums attiecībā uz finanšu instrumentiem, kurus atļauts tirgot saskaņā ar daudzpusējas sistēmas noteikumiem, un kurai ir atļauts darboties, un kura pastāvīgi darbojas saskaņā ar Finanšu instrumentu tirgus likuma prasībām.

Turētājbanka – Luminor Bank AS (Igaunija), kuru Latvijā pārstāv Luminor Bank AS Latvijas filiāle.

Turētājbankas līgums – rakstveidā noslēgts Līdzekļu pārvaldītāja un Turētājbankas līgums, saskaņā ar kuru Turētājbanka apņemas glabāt Plāna līdzekļus un veikt darījumus ar Plāna mantu, veikt Plāna kontu apkalpošanu saskaņā ar Normatīvajiem aktiem, Prospektu un Līdzekļu pārvaldītāja rīkojumiem.

1. Informācija par Plāna pārvaldi

1.1. Informācija par Līdzekļu pārvaldītāju

Līdzekļu pārvaldītājs ir Luminor Asset Management IPAS, reģistrācijas numurs 40003699053, juridiskā adrese: Skanstes iela 12, Rīga, LV 1013.

Plāna pārvaldnieks ir Arturs Andronovs, CFA.

Līdzekļu pārvaldītājs ir deleģējis Luminor Bank AS šādus ar Plāna līdzekļu pārvaldīšanu saistītus pakalpojumus:

- informācijas sniegšanu par fondēto pensiju shēmas dalībnieka vecumam un vajadzībām atbilstošāko ieguldījumu plānu, ieguldījumu plānu darbību un par ieguldījumiem ieguldījumu plānos, par pensiju sistēmas darbību, lai uzlabotu fondēto pensiju shēmas dalībnieka finanšu pratības līmeni, kā arī dalībnieka informēšanu par iespējamajiem riskiem, kas saistīti ar ieguldījumiem;
- ar ieguldījumu plāna darbību regulējošo prasību ievērošanas uzraudzību saistītus pakalpojumus (iekšējā audita pakalpojums un ar darbības atbilstības kontroli saistīts pakalpojums);
- informācijas sniegšanu esošajiem un potenciālajiem valsts fondēto pensiju shēmas dalībniekiem par Plānu, Līdzekļu pārvaldītāju un Turētājbanku.

1.2. Informācija par Turētājbanku

Plāna Turētājbanka ir Luminor Bank AS (Igaunija), reģistrācijas Nr.11315936, kuru Latvijā pārstāv Luminor Bank AS Latvijas filiāle, reģistrēta komercreģistrā 2018.gada 6.jūlijā, reģistrācijas Nr. 40203154352.

Turētājbanka, veicot savus pienākumus, rīkojas neatkarīgi no Līdzekļu pārvaldītāja un vienīgi Dalībnieku interesēs saskaņā ar Normatīvajiem aktiem un šo Prospektu.

Turētājbankai ir pilnīga atbildība pret Dalībniekiem, Līdzekļu pārvaldītāju un trešajām personām par zaudējumiem, kas rodas, ja Turētājbanka tīši vai nolaidības dēļ pārkāpj Normatīvos aktus vai Turētājbankas līgumu vai veic savus pienākumus nolaidīgi.

Turētājbankas galvenie pienākumi ir šādi:

- glabāt Plāna līdzekļus atbilstoši Normatīvajiem aktiem un Turētājbankas līgumam;
- sekot, lai Plāna daļu reģistrācija un dzēšana norit Plāna vārdā un saskaņā ar Normatīvajiem aktiem un Prospektu;
- pārliecināties, ka Plāna līdzekļu vērtība tiek aprēķināta saskaņā ar Normatīvajiem aktiem un Prospektu;
- izpildīt Līdzekļu pārvaldītāja rīkojumus, ja tie atbilst Normatīvajiem aktiem, Prospektam un Turētājbankas līgumam;
- nodrošināt, ka Plāna ieņēmumi tiek izmantoti saskaņā ar Normatīvajiem aktiem un Prospektu;
- sekot, lai darījumos ar Plāna līdzekļiem noteiktie maksājumi tiktu veikti pienācīgi.
- nekavējoties informēt Latvijas Banku un Līdzekļu pārvaldītāja padomi par Līdzekļu pārvaldītāja darbībām, par kurām Turētājbankai zināms, ka tās ir pretrunā Normatīvajiem aktiem, Prospektam vai Turētājbankas līgumam.

1.3. Informācija par Plāna zvērinātu revidentu

Plāna zvērināts revidents ir PricewaterhouseCoopers SIA, reģistrācijas Nr.: 40003142793, komercdarbības licences Nr.5.

2. Informācija par Plānu

2.1. Plāna mērķa dalībnieka raksturojums

Plāns piemērots dalībniekiem vecuma grupā no 48 līdz 53 gadiem.

Plāna mērķis ir nodrošināt Plāna vērtības pieaugumu ilgtermiņā, paredzot ieguldīt līdz 75% no Plāna līdzekļiem kapitāla vērtspapīros vai riska ziņā tiem pielīdzināmos finanšu instrumentos. Šāda ieguldījumu stratēģija ir ieteicama dalībniekiem, kuriem līdz pensijas vecumam ir vismaz 13 gadi, jo ilgtermiņā tā var nodrošināt lielāku peļņu nekā stratēģijas ar mazāku īpatsvaru ieguldījumiem kapitāla vērtspapīros vai riska ziņā tiem pielīdzināmos finanšu instrumentos, tomēr īstermiņā tā pieļauj būtiskas Plāna daļas vērtības svārstības.

2.2. Plāna raksturīgās pazīmes

Plāna mērķis ir nodrošināt Plāna vērtības pieaugumu ilgtermiņā, **paredzot ieguldīt līdz 75% no Plāna līdzekļiem kapitāla vērtspapīros vai riska ziņā tiem pielīdzināmos finanšu instrumentos**. Ieguldījumi tiek veikti pārsvarā ar ieguldījumu fondu starpniecību, kā arī ar alternatīvo ieguldījumu fondu starpniecību, kas ietver ieguldījumus riska ieguldījumu fondos, privātā kapitāla fondos un tādos nekustamā īpašuma fondos, kuru sviras finansējums ir vienāds vai lielāks par 50% no to neto aktīvu vērtības. Pārējie līdzekļi tiek ieguldīti finanšu instrumentos ar fiksētu ienesīgumu – valstu, pašvaldību un uzņēmumu parāda vērtspapīros, noguldījumos kredītiestādēs un riska ziņā tiem pielīdzināmos finanšu instrumentos, tajā skaitā ieguldījumos ar ieguldījumu fondu un alternatīvo ieguldījumu fondu starpniecību. Ņemot vērā ieguldījumu struktūru, Plānam piemīt **augsts ieguvumu un riska līmenis**.

Plāns īsteno **aktīvu ieguldījumu pārvaldības stratēģiju** ar mērķi ilgtermiņā palielināt Plāna dalībnieku uzkrātos līdzekļus. Aktīva ieguldījumu pārvaldības stratēģija paredz regulāru sekošanu norisēm finanšu tirgos un biežākas izmaiņas Plāna veiktajos ieguldījumos (salīdzinājumā ar pasīvi pārvaldītiem ieguldījumu plāniem) ar mērķi sistemātiskas tirdzniecības ar finanšu instrumentiem rezultātā gūt ienesīgumu virs atskaites indeksa.

2.3. Plāna ieguldījumu politika

2.3.1. Finanšu instrumenti un valūtas

Plāna līdzekļi tiek ieguldīti šādos finanšu instrumentos:

- ieguldījumu fondos;
- komercsabiedrību parāda vērtspapīros;
- valstu, pašvaldību un starptautisku finanšu institūciju parāda vērtspapīros;
- alternatīvo ieguldījumu fondos;
- komercsabiedrību kapitāla vērtspapīros;
- noguldījumos kredītiestādēs.

Ieguldījumus veic, ievērojot Valsts fondēto pensiju likumā noteiktos ieguldījumu ierobežojumus.

Plāna ieguldījumu ierobežojumus ir pieļaujams pārsniegt, ja tie radušies sakarā ar ārkārtējiem un nelabvēlīgiem notikumiem finanšu tirgos. Līdzekļu pārvaldītājs nekavējoties, bet ne vēlāk kā nākamajā dienā rakstveidā informē Latvijas Banku par ieguldījumu ierobežojumu pārsniegšanu, kā arī par pasākumiem šo pārsniegumu novēršanai, norādot novēršanas termiņus.

2.3.2. Katra ieguldījuma veida un valūtas maksimālais īpatsvars kopējos aktīvos, ieguldījumu veidi un mērķa apjoms

Ieguldījumu veidi un to maksimālais īpatsvars kopējos aktīvos:

Ieguldījumu veidi	Plānotais minimālais – maksimālais īpatsvars (%)	Mērķa īpatsvars (%)*
1 Kapitāla vērtspapīri vai tiem pielīdzināmi finanšu instrumenti (kapitāla vērtspapīri), t.sk.:	50-75%	73.5%
Ieguldījumi akcijās un tiem pielīdzināmos finanšu instrumentos	50-75%	Nav
Kapitāla vērtspapīri ar ieguldījumu fondu starpniecību		72.5%
Ieguldījumi iespējkapitālā	Nav	Nav
Kapitāla vērtspapīri ar alternatīvo ieguldījumu fondu (t.sk. privātā kapitāla, iespējkapitāla) starpniecību**	0-10%	1%
2 Parāda vērtspapīri un citi ieguldījumi, t.sk.:	25-50%	26.5%
Parāda vērtspapīri un tiem pielīdzināmie finanšu instrumenti	5-50%	26.5%
Parāda vērtspapīri ar ieguldījumu fondu starpniecību		
Parāda vērtspapīri un citi ieguldījumi ar alternatīvo ieguldījumu fondu starpniecību***	0-10%	Nav
Noguldījumi kredītiestādēs****	0-20%	Nav

* Mērķa īpatsvars ir plānotais ieguldījumu apjoms. Faktiskais ieguldījumu īpatsvars var atšķirties no tabulā norādītā mērķa īpatsvara, atkarībā no Dalībnieku veiktajām iemaksām un izmaksām, naudas atlikumiem norēķinu kontā, situācijas finanšu tirgos un citiem faktoriem. Informācija par faktisko Plāna ieguldījumu sadalījumu ir pieejama Līdzekļu pārvaldītāja ceturkšņa ziņojumā, kas ir pieejams mājas lapā: <https://luminor.lv/lv/aktualie-pensiju-ieguldijumu-planu-paraskati-un-zinojumi> vai portālā www.manapensija.lv.

** Ieguldījumi alternatīvo ieguldījumu fondos, kuru ieguldījumu stratēģija paredz veikt ieguldījumus kapitāla vērtspapīros vai citos riska ziņā tiem pielīdzināmos finanšu instrumentos, tai skaitā ieguldījumi riska ieguldījumu fondos, privātā kapitāla fondos, un tādos nekustamā īpašuma fondos, kuru sviras finansējums ir vienāds vai lielāks par 50% no to neto aktīvu vērtības.

*** Ieguldījumi alternatīvo ieguldījumu fondos, kuru ieguldījumu stratēģija paredz veikt ieguldījumus parāda vērtspapīros vai citos riska ziņā tiem pielīdzināmos finanšu instrumentos, tai skaitā tādos nekustamā īpašuma fondos, kuru sviras finansējums ir mazāks par 50% no to neto aktīvu vērtības.

**** Termiņnoguldījumi kredītiestādēs, kā arī pieprasījuma noguldījumi Turētājbankā (daļa Plāna līdzekļu tiek turēta norēķinu kontā Turētājbankā likviditātes uzturēšanai). Mērķa īpatsvars šādiem noguldījumiem nav noteikts.

Ieguldījumu valūtas un to maksimālais īpatsvars kopējos aktīvos:

Nr. p.k.	Ieguldījumu valūtas	Maksimālais īpatsvars (%)*
1	Eiro	100%

2.3.3. Ieguldījumu ģeogrāfiskie reģioni un nozares

Plāna līdzekļus var ieguldīt dažādās valstīs ar mērķi diversificēt ieguldījumu riskus.

Ģeogrāfisko reģionu sadalījums, balstīts uz Plāna līdzekļu izvietojumu 2024.gada 31.decembrī:

Ģeogrāfiskais reģions	Ieguldījumu īpatsvars kopējos aktīvos (%)
Eiropas Ekonomikas zona	23.2%
Eiropa, izņemot Eiropas Ekonomikas zonu	4.7%
Āzija	7.7%
Āfrika	0.7%
Tuvie austrumi	1.2%
Ziemeļamerika	61.4%
Dienvīdamerika	1.1%

Ģeogrāfisko reģionu īpatsvari nav ieguldījumu ierobežojumi un var mainīties dažādu faktoru dēļ, t.sk. atkarībā no finanšu instrumentiem (t.sk. ieguldījumu fondiem, un šādu ieguldījumu fondu portfeļu izmaiņām), kuros Plāns iegulda līdzekļus, šo finanšu instrumentu cenu izmaiņām, un no citiem faktoriem.

Lielākās nozares, kurās tika veikti Plāna līdzekļu ieguldījumi 2024.gada 31.decembrī bija informācijas tehnoloģiju nozare (21.0%), finanšu nozare (15.3%) un patēriņa preču nozare (9.1%).

Ieguldījumi Latvijā:

Mērķa īpatsvars ieguldījumiem Latvijā* (%)	Ieguldījumu īpatsvars kopējos aktīvos** (%)
3%	3%

* Mērķa īpatsvars ir atkarīgs no jaunu finanšu instrumentu piedāvājuma Latvijā. Norādītais mērķa īpatsvars ir noteikts pieņemot, ka nākotnē Latvijā būs pieejami finanšu instrumenti pietiekamā apjomā un atbilstošā kvalitātē.

** Ieguldījumu īpatsvars kopējos aktīvos uz 2024.gada 31.decembri ieguldījumu īpatsvars nav ieguldījumu ierobežojums un var mainīties dažādu faktoru dēļ, t.sk. atkarībā no finanšu instrumentu pieejamības, šo finanšu instrumentu cenu izmaiņām, un no citiem faktoriem.

Ieguldījumu veidi ieguldījumiem Latvijā
Kapitāla vērtspapīri ar alternatīvo ieguldījumu fondu (privātā kapitāla) starpniecību
Parāda vērtspapīri un tiem pielīdzināmie finanšu instrumenti
Parāda vērtspapīri un citi ieguldījumi ar alternatīvo ieguldījumu fondu starpniecību

2.3.4. Principi un kārtība, kādā slēdz darījumus ar Plāna aktīvu pārdošanu ar atpirkšanu un darījumus ar atvasinātiem finanšu instrumentiem, kā arī darījumu slēgšanas ierobežojumus

Plāns neslēdz darījumus ar Plāna aktīvu pārdošanu ar atpirkšanu un neslēdz darījumus ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem.

2.3.5. Informācija par Plāna ilgtspējas aspektiem

Plānam nav noteikts ilgtspējīgs ieguldījumu mērķis un ieguldījumu politikā nav iekļauts mērķis veicināt vides/ sociālos raksturlielumus.

Papildu informācija par Plāna ilgtspējas aspektiem, tai skaitā par veidu, kā ilgtspējas riski tiek integrēti ieguldījumu lēmumos, par ilgtspējas risku ietekmi uz Plāna atdevi un par svarīgāko negatīvo ietekmi uz ilgtspējas faktoriem pieejama Līdzekļu pārvaldītāja tīmekļa vietnē <https://luminor.lv/lv/ar-ilgtspeju-saistitas-informacijas-atklasana-2pl#ar-ieguldijumu-planu-ilgtspeju-saistitas-informacijas-atklasana>.

2.3.6. Plāna līdzekļu un līdzekļu daļas vērtības noteikšanas metodes un kārtība

Plāna līdzekļu novērtēšanas vispārīgie principi:

- Plāna līdzekļu vērtība tiek aprēķināta Ministru Kabineta noteikumu Nr. 272 "Noteikumi par valsts fondēto pensiju shēmas darbību" noteiktajā kārtībā.
- Līdzekļu pārvaldītājs ir atbildīgs par Plāna līdzekļu vērtības un Plāna daļas vērtības aprēķina pareizību. Līdzekļu pārvaldītāja Fondu administrācijas un biznesa attīstības nodaļa veic Plāna līdzekļu daļas vērtības aprēķinus un nodrošina regulāru aprēķinu kontroles pasākumu veikšanu. Turētājbanka veic neatkarīgu Plāna daļas vērtības pārbaudi, lai Plāna daļas vērtība tiktu aprēķināta saskaņā ar Normatīvo aktu prasībām un Prospektā noteikto.
- Plāna līdzekļu vērtība ir starpība starp Plāna aktīviem un saistībām.
- Plāna daļas vērtība ir attiecība starp Plāna līdzekļu vērtību un reģistrēto Plāna daļu skaitu Aprēķina dienā. Līdzekļu pārvaldītājs nodrošina, ka Plāna līdzekļu vērtības un Plāna daļas vērtības aprēķina brīdis ir Turētājbankas katras darba dienas pulksten 24.00, kas ir brīdis, kurā Līdzekļu pārvaldītājs nofiksē Plāna aktīvu cenas attiecīgās darba dienas beigās.
- Plāna daļas vērtība tiek noteikta eiro ar precizitāti ar vismaz četrām zīmēm aiz komata. Plāna daļas vērtība tiek lietota Plāna daļu aprēķināšanai un dzēšanai.

Ieguldījumu finanšu instrumentos novērtēšanas vispārīgie principi:

- Plāna ieguldījumi finanšu instrumentos sākotnēji aktīvu un saistību pārskatā tiek atzīti to iegādes vērtībā. Darījuma izmaksas, kas tieši attiecināmas uz finanšu aktīvu iegādi vai finanšu saistību izpildi, tiek uzskatītas par darījuma neatņemamu sastāvdaļu un tiek iekļautas Plāna līdzekļu vērtības aprēķinā. Finanšu instrumentu pirkšana un pārdošana tiek uzskaitīta darījuma dienā.
- Finanšu instrumentu novērtēšanai Līdzekļu pārvaldītājs izmanto Aprēķina dienas cenas kas iegūtas no Bloomberg. Ja aprēķina brīdī Aprēķina dienas cena vēl nav zināma, tad Līdzekļu pārvaldītājs izmanto pēdējo zināmo cenu.
- Ja Aprēķina dienas cena nav pieejama, finanšu instrumenta vērtības noteikšanai tiek izmantota pēdējā zināmā cena, kas nevar būt vecāka par 20 darba dienām attiecībā pret Aprēķina dienu.
- Līdzekļu pārvaldītājs ir atbildīgs par to, lai finanšu instrumentu uzskaites vērtība pēc iespējas precīzāk atspoguļotu finanšu instrumenta patieso vērtību.

- Izņēmuma gadījumi, kuros finanšu instrumenta novērtēšana saskaņā ar zemāk aprakstītajiem principiem nesniedz pietiekamu pārliecību par uzskaites vērtības atbilstību patiesajai vērtībai:
 - a) vairāk kā 20 darba dienas Regulētajā tirgū tirgotam finanšu instrumentam nav cenu kotācijas vai tirdzniecības darījumu datu, tādējādi tas ir uzskatāms par nelikvīdu;
 - b) tirdzniecība ar finanšu instrumentu ir apturēta Regulētajā tirgū;
 - c) ir pamatots iemesls apgalvot, ka finanšu instrumenta tirgus cena neatspoguļo tā patieso vērtību;
 - d) citi gadījumi, kad finanšu instrumenta patieso vērtību nevar ticami novērtēt.
- Finanšu instrumentu vērtības noteikšanas kārtība detalizētāk ir aprakstīta Līdzekļu pārvaldītāja iekšējā dokumentā "Daļas vērtības aprēķina noteikumi".

Likvīdo aktīvu vērtēšana

Regulētajā tirgū tirgto finanšu instrumentu vērtības noteikšana:

- Regulētajā tirgū tirgota (RTT) finanšu instrumenta novērtēšanai izmanto Aprēķina dienas Bloomberg slēgšanas cenu tajā pašā biržā (tirgū), kurā tika nopirkts finanšu instruments;
- Ja pēdējās 20 darba dienās nevienā no Regulētajiem tirgiem, kuros RTT finanšu instruments tiek tirgots, nav veikts darījums ar šo finanšu instrumentu, šāda finanšu instrumenta vērtību nosaka saskaņā ar Regulētajā tirgū netirgota kapitāla finanšu instrumenta vērtības noteikšanas principiem.

Regulētajā tirgū netirgota kapitāla finanšu instrumentu vērtības noteikšana:

- Finanšu instruments, kas netiek tirgots Regulētajā tirgū (RTN), tiek novērtēts pēc tā patiesās vērtības.
- Ja RTN finanšu instrumentu kotē profesionāls finanšu instrumentu tirgus dalībnieks, šī finanšu instrumenta novērtēšana balstās uz attiecīgā tirgus dalībnieka pieprasījuma cenu (bid).
- Gadījumā, ja RTN finanšu instrumentu nekotē profesionāls finanšu instrumentu tirgus dalībnieks, šo finanšu instrumentu novērtē izmantojot atbilstošu metodi, kas aprakstīta International Private Equity and Venture Capital Valuation (IPEV) vadlīnijās.

Noguldījumu kredītiestādēs vērtības noteikšana:

- Noguldījumi kredītiestādēs tiek novērtēti to nominālajā vērtībā.
- Termiņnoguldījumu procentu vērtība tiek aprēķināta, ievērojot uzkrāšanas principu. Ja noguldījuma līgumā ir paredzēta uzkrāto procentu izmaksa pa daļām, tad dienā, kad tiek saņemti uzkrātie procenti, uzkrātā procentu summa tiek samazināta par saņemto procentu summu.

Ieguldījumu fonda vērtības noteikšana:

- Regulētajā tirgū tirgotā (RTT) ieguldījumu fonda, tajā skaitā biržā tirgotā fonda (exchange traded fund, ETF), novērtēšanai izmanto pēdējo publicēto Bloomberg slēgšanas cenu tajā pašā biržā (tirgū), kurā tika nopirkts ieguldījumu fonds. Ja ilgāk par 20 darba dienām nav datu par cenām vai ja ieguldījumu fonds vairs nav iekļauts tajā tirgū, kurā tas tika nopirkts, tas jāvērtē, pamatojoties uz pēdējo publicēto cenu no

jebkuriem citiem regulētiem tirgiem un daudzpusējām tirdzniecības sistēmām, kurās tas tiek tirgots.

- Regulētajā tirgū netirgotā (RTN) ieguldījumu fonda novērtēšanai izmanto tā pēdējo zināmo neto aktīvu vērtību.

Parāda vērtspapīru vērtības noteikšana:

- Parāda vērtspapīra novērtēšanai tiek izmantota Aprēķina dienas pēdējā zināmā tirgus dalībnieku pirkšanas un pārdošanas cenu vidējā (mid) cena.
- Parāda vērtspapīra ar kuponu patiesā vērtība Aprēķina dienā tiek noteikta, vērtspapīra tīro cenu palielinot par uzkrāto kuponu.
- Ja parāda vērtspapīrs sākotnēji tiek iegādāts, lai turētu to līdz termiņa beigām, šādu parāda vērtspapīru uzskaita amortizētajā vērtībā saskaņā ar Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem.
- Gadījumos, kad parāda vērtspapīra vērtību nevar noteikt augstāk aprakstītajā kārtībā, piemēro Starptautiskajos finanšu pārskatu standartos noteiktās vērtēšanas metodes.

Nelikvīdo aktīvu vērtēšana

Alternatīvo ieguldījumu fondu vērtības noteikšana:

- Ja patieso vērtību nenosaka, balstoties uz tirgus datiem, tas nozīmē, ka patiesās vērtības tiek noteiktas kopumā vai daļēji balstoties uz vērtēšanas paņēmieni (modeļi) un pieņēmumiem, kas netiek pamatoti ar cenām no citiem pašreizējiem atskaites tirgus darījumiem ar to pašu instrumentu, kā arī tie nav pamatoti ar pieejamiem tirgus datiem. Šajā kategorijā iekļauti ieguldījumi alternatīvo ieguldījumu fondos.
- Ieguldījuma vērtība alternatīvo ieguldījumu fondā tiek noteikta pamatojoties uz jaunāko pieejamo attiecīgā fonda pārvaldnieka sniegto informāciju.
- Ja pēdējā zināmā cena neatpoguļo reālo tirgus situāciju, alternatīvo ieguldījumu fondu vērtību nosaka Līdzekļu pārvaldītājs, ņemot vērā piesardzības principu.
- Ieguldījumiem nelikvīdos finanšu instrumentos piemīt paaugstināts likviditātes risks.
- Nelikvīdus ieguldījumus pārvērtē ne retāk kā reizi gadā, kā arī pie būtiskiem finanšu instrumentu ietekmējošiem notikumiem, kas var atstāt nozīmīgu iespaidu uz finanšu instrumentu vērtību.

Informācija par Plāna līdzekļu vērtības un Plāna daļas vērtības nodošanu atklātībai

Informāciju par Plāna līdzekļu vērtību un Plāna daļas vērtību Līdzekļu pārvaldītājs katru darba dienu līdz pulksten 10:00 paziņo Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai. Informācija ir pieejama tīmekļa vietnēs <https://www.luminor.lv/lv/pensiju-planu-rezultati> un <https://www.manapensija.lv>.

Plāna ienākumu atkārtotas ieguldīšanas kārtība

Visi procenti, dividendes un citi ienākumi, ko saņem Plāns, tiek ieguldīti atkārtoti saskaņā ar Plāna ieguldījumu politiku.

2.3.7. Ieguldījumu politikas neievērošanas sekas un kārtība, kādā novērtē un sedz radušos zaudējumus

- Prospektā noteiktās ieguldījumu politikas pārkāpšana neatceļ attiecīgā darījuma spēkā esamību, bet Līdzekļu pārvaldītājam ir pienākums atlīdzināt visus zaudējumus, kas Dalībniekiem radušies šādas darbības rezultātā.
- Pēc ieguldījumu politikas pārkāpumu novēršanas Līdzekļu pārvaldītājs nekavējoties novērtē, vai šādas darbības ir radījušas zaudējumus Dalībniekiem.
- Ja Līdzekļu pārvaldītājs konstatē, ka ieguldījumu politikas pārkāpšanas rezultātā Dalībniekam ir radušies zaudējumi, tad Līdzekļu pārvaldītājam ir pienākums ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc zaudējumu novērtēšanas atlīdzināt tos noteiktajā apmērā, iemaksājot naudas līdzekļus Plāna kontā.
- Turētājbankai ir pienākums uzraudzīt zaudējumu novērtēšanas un atlīdzināšanas procesu, kā arī iesniegt Latvijas Bankai apliecinājumu, ka Līdzekļu pārvaldītāja veiktais zaudējumu novērtējums atbilst patiesajam zaudējumu apmēram, un ka zaudējumu atlīdzināšanai paredzētie līdzekļi ir ieskaitīti Plāna kontā.
- Prospektā noteiktos ieguldījumu ierobežojumus ir pieļaujams pārsniegt, ja tie radušies sakarā ar ārkārtējiem un nelabvēlīgiem notikumiem finanšu tirgos. Līdzekļu pārvaldītājs nekavējoties, bet ne vēlāk kā nākamajā dienā informē Latvijas Banku par ieguldījumu ierobežojumu pārsniegšanu.

2.4. Darījumu ar Plāna līdzekļiem un Plāna pārvaldīšanas izmaksu Līdzekļu pārvaldītājam, Turētājbankai un trešajām personām, kā arī atlīdzības kopsavilkums

No Plāna līdzekļiem tiek maksāta atlīdzība Līdzekļu pārvaldītājam, Turētājbankai un trešajām personām šādā apmērā:

Atlīdzības veids	Maksimālais atlīdzības apjoms gadā, % no Plāna vidējās vērtības
KOPĀ:	līdz 1.12%
Pastāvīgā atlīdzība Līdzekļu pārvaldītājam*	0.41%
Mainīgā atlīdzība Līdzekļu pārvaldītājam**	līdz 0.62%
Atlīdzība Turētājbankai*	0.07%
Atlīdzība trešajām personām un citi maksājumi***	līdz 0.02%
t.sk. ar darījumiem saistītās izmaksas	līdz 0.02%
t.sk. cita veida maksājumi	0.00%

* Līdzekļu pārvaldītājs un Turētājbanka var samazināt sev noteikto maksājumu apmēru, līdz ar to faktiskais pastāvīgās atlīdzības apmērs var būt mazāks par norādīto apmēru.

Maksājuma pastāvīgā daļa tiek aprēķināta ik dienu, uzkrāta mēneša laikā un izmaksāta no Plāna līdzekļiem pēc kārtējā kalendārā mēneša beigām.

** Mainīgā atlīdzība tiek ieturēta tikai gadījumā, ja Plāna ienesīgums ir bijis augstāks par atskaites indeksa ienesīgumu. Mainīgās atlīdzības aprēķināšanas un uzskaites kārtību nosaka Ministru Kabineta noteikumi Nr.765.

Mainīgās atlīdzības apmērs var tikt mainīts, bet tas nedrīkst pārsniegt Prospektā noteikto maksimālo lielumu.

Mainīgo atlīdzību par iepriekšējo kalendāro gadu, ja tāda pienākas, ietur un izmaksā Līdzekļu pārvaldītājam no Plāna līdzekļiem ne vēlāk kā līdz janvāra beigām.

*** Atlīdzība trešajām personām un citi maksājumi ir Līdzekļu pārvaldītāja prognozētie izdevumi, kas tiek segti no Plāna līdzekļiem un kas ir saistīti ar darījumu veikšanu saskaņā ar Plāna ieguldījumu stratēģiju un politiku. Tie var būt, piemēram: brokeru komisijas; komisijas par operācijām ar Plāna norēķinu un vērtspapīru kontiem; komisijas par vērtspapīru norēķinu veikšanu; komisijas par noguldījumu pārskaitījumiem; procentu maksājumi; nodokļu un nodevu maksājumi; u.c.

Darbojoties kā gādīgs un rūpīgs saimnieks tikai un vienīgi Dalībnieku interesēs, Līdzekļu pārvaldītājs nodrošina šo izdevumu samērīgumu ar izvēlēto ieguldījumu veida vai finanšu instrumenta sagaidāmo ienesīgumu. Faktiskais trešo pušu izdevumu apmērs ir iekļauts Līdzekļu pārvaldītāja ceturkšņa ziņojumā.

2.5. Plāna riski

Plāna darbības rezultātus negatīvi var ietekmēt šādi riski:

Riska skaidrojums un ietekme	Rīcība riska faktoru ietekmes mazināšanai
Cenu svārstību risks Finanšu instrumenta cenu svārstības var negatīvi ietekmēt Plāna daļas vērtību dažādu tirgus apstākļu un nosacījumu izmaiņu dēļ.	Risks tiek mazināts, nodrošinot ieguldījumu analīzi un diversifikāciju dažādos ieguldījumu objektos, tādējādi samazinot viena finanšu instrumenta, nozares, valsts vai reģiona iespējamās cenas krituma negatīvo ietekmi.
Procentu likmju svārstību risks Mainoties tirgus procentu likmēm, var mainīties Plāna aktīvu vērtība, kas ietekmē Plāna darbības rezultātus. Parāda vērtspapīru vērtība var mainīties atkarībā no procentu likmju izmaiņām: ja procentu likmes pieaug, tad šo vērtspapīru cenas samazinās, un otrādi.	Procentu likmju svārstību risks tiek ierobežots, ieguldot parāda vērtspapīros ar dažādu termiņu un galvenokārt turot šos ieguldījumus līdz to dzēšanai.
Operacionālais risks Risks Dalībniekam ciest zaudējumus prasībām neatbilstošu vai nepilnīgu iekšējo procesu norises, cilvēku un sistēmu darbības vai ārējo apstākļu ietekmes dēļ, kas ietver arī juridisko un ar dokumentāciju saistīto risku, kā arī zaudējumu risku, kas izriet no Dalībnieka vārdā veiktajām tirdzniecības, norēķinu un vērtēšanas procedūrām.	Operacionālais risks tiek mazināts, ieviešot un uzturot stingru iekšējās kontroles sistēmu.
Kredītrisks Plāna līdzekļos ietilpstoša parāda vērtspapīra emitents vai uz Plāna rēķina veikta darījuma partneri varētu daļēji vai pilnīgi nepildīt savas saistības (piemēram, emitents nevar noteiktajā laikā atpirkt savus emitētos parāda vērtspapīrus).	Lai mazinātu kredītrisku, pirms ieguldījumu veikšanas tiek veikta emitenta izpēte, lai pārliecinātos par emitenta finansiālo stāvokli. Ieguldījuma laikā tiek novērota emitenta finansiālā un ekonomiskā situācija, kā arī Plāna līdzekļu ieguldījumi tiek diversificēti un, ja iespējams, priekšroka tiek dota emitentiem un darījumu partneriem ar zemāku kredītrisku.

Riska skaidrojums un ietekme	Rīcība riska faktoru ietekmes mazināšanai
Likviditātes risks	
Risks, ka varētu netikt veikts pirkšanas, pārdošanas vai cita veida darījums ar Plāna līdzekļiem to paredzētajā patiesajā vērtībā un noteiktajā termiņā, izraisot traucējumus laicīgi veikt izmaksas Dalībniekam.	Lai mazinātu likviditātes risku, Plāna līdzekļu ieguldījumi tiek diversificēti. Daļa Plāna līdzekļu tiek turēta norēķinu kontā Turētājbankā, kā arī var tikt ieguldīta citos noguldījumos kredītiestādēs, īstermiņa parāda vērtspapīros un vērtspapīros ar augstu likviditāti.
Ārvalstu valūtas risks	
Risks, ka nelabvēlīgas valūtas maiņas kursa izmaiņas var negatīvi ietekmēt Plāna līdzekļu vērtību.	Līdzekļu pārvaldītājs akceptē šo risku un neveic valūtas risku mazinošus pasākumus.
Norēķinu risks	
Risks, ka darījums varētu netikt veikts finanšu instrumentu vai aktīvu norēķinu sistēmā paredzētajā laikā vai pilnā apjomā tāpēc, ka darījuma partneris nav izpildījis savas saistības paredzētajā laikā vai pilnā apjomā.	Lai mazinātu norēķinu risku, tirdzniecību parasti veic Regulētajos tirgos, kas darbojas pēc principa „piegāde pret samaksu”.
Emitenta risks	
Risks, ka atsevišķa vērtspapīra cena varētu nelabvēlīgi mainīties, rodoties no emitenta atkarīgiem nevēlamiem apstākļiem (piemēram, emitenta vadības kļūdu dēļ).	Lai mazinātu emitenta risku, Plāna līdzekļu ieguldījumi tiek diversificēti un, veicot tiešos ieguldījumus bez ieguldījumu fondu starpniecības, emitentu darbība tiek rūpīgi analizēta.
Politiskais risks	
Risks, ka valstīs, kurās ir ieguldīti Plāna līdzekļi, varētu notikt nevēlami notikumi (piemēram, tiesiskās vides pārmaiņas), kas varētu būtiski ietekmēt Plāna līdzekļu vērtību.	Lai mazinātu politisko risku, Plāna līdzekļu ieguldījumi tiek veikti dažādās valstīs un tiek analizēti notikumi valstīs, kurās ir vai tiks ieguldīti Plāna līdzekļi.
Darījuma partnera risks	
Risks Dalībniekam ciest zaudējumus gadījumā, ja darījumu partneris pārtrauks pildīt savas saistības pirms norēķina naudas plūsmas pēdējā maksājuma.	Darījuma partnera risks tiek mazināts, Līdzekļu pārvaldītājam regulāri veicot darījumu partneru padziļināto izpēti.
Ilgspējas (ESG) risks	
Risks, ka notikumi vai apstākļi, kuri rodas vides, sociālās un/vai pārvaldības jomā var izraisīt faktisku vai potenciāli negatīvu ietekmi uz cenu svārstīgumu, likviditāti un Plāna daļas vērtību. Ilgtspējas risks var izpausties caur citiem jau esošiem ieguldījumu riskiem.	Lai mazinātu ilgtspējas risku, Plāna aktīvi tiek diversificēti, finanšu instrumentu atlases procesā izmantojot gan izslēgšanas, gan iekļaušanas metodes, ieguldot arī tādos ieguldījumu fondos, kuri darbojas saskaņā ar vides, sociāliem vai pārvaldības ilgtspējas principiem.

Citi riski - nepārvarama vara (dabas katastrofas un stihijas, kara darbības, streiki, traucējumi saziņas līdzekļos, informācijas sistēmās), naudas plūsmas risks, juridiskais, informācijas, normatīvo aktu izmaiņu riski, un tamlīdzīgi.

Līdzekļu pārvaldītājs, veicot Plāna pārvaldīšanu, rīkojas Dalībnieku interesēs un iespēju robežās veic pasākumus, lai samazinātu Prospektā minētos riskus, taču ņemot vērā, ka nav iespējams pilnībā izvairīties no šiem riskiem, Līdzekļu pārvaldītājs nevar garantēt Plāna ienesīgumu.

2.6. Dalībnieka tiesības

2.6.1. Tiesības nodot fondētās pensijas kapitālu citam līdzekļu pārvaldītājam vai citam ieguldījumu plānam

Dalībniekam ir tiesības brīvi izvēlēties un Ministru kabineta noteiktajā kārtībā mainīt sava uzkrātā fondētās pensijas kapitāla līdzekļu pārvaldītāju un ieguldījumu plānu, aizpildot un iesniedzot attiecīgu iesniegumu portālā www.latvija.lv.

2.6.2. Tiesības saņemt informāciju

Informāciju par Plānu (Prospektu, Dalībniekiem paredzēto pamatinformāciju, Plāna ceturkšņa un gada pārskatu, kā arī citu informāciju par Plānu), Turētājbanku un Līdzekļu pārvaldītāju var saņemt Līdzekļu pārvaldītāja mājas lapā www.luminor.lv, portālā www.manapensija.lv, kā arī Luminor Bank AS Latvijas filiāles klientu apkalpošanas centros un visās Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļās.

2.7. Informācija par nodokļiem un nodevām

Plāns nav juridiska persona un tādēļ nodokļus nemaksā. Ja normatīvo aktu prasības paredz nodokļu piemērošanu ieguldījumu objektiem vai darījumiem ar Plāna līdzekļiem, Līdzekļu pārvaldītājs šos nodokļu maksājumus segs no Plāna līdzekļiem.

Mainot līdzekļu pārvaldītāju vai ieguldījumu plānu, Dalībniekam nodokļi netiek piemēroti. Normatīvie akti neparedz nodokļu piemērošanu Dalībnieku iemaksām. Pensijas, kas tiks aprēķinātas, ņemot vērā Valsts fondēto pensiju shēmas dalībnieka fondēto pensijas kapitālu, tiks apliktas ar nodokļiem vispārējā kārtībā.

Informācija šajā sadaļā ir sniegta atbilstoši situācijai uz Prospekta apstiprināšanas brīdi un tā var mainīties.